

Doporučení České vakcinologické společnosti ČLS JEP (ČVS) k očkování osob (dětí, adolescentů, dospělých), které budou pobývat na území České republiky v důsledku současné krize na Ukrajině

7. března 2022

Východiska

Česká republika přijímá a do budoucna bude i nadále přijímat velký počet uprchlíků z území postižených agresí Ruska vůči Ukrajině. Těmto lidem bude nutné zajistit základní zdravotní péči, včetně očkování dětí, adolescentů a dospělých. Cílem vakcinace uprchlíků je především ochrana jejich vlastního zdraví, ale také zabránění rozšíření infekčních onemocnění v České republice.

Současná epidemiologická situace na Ukrajině je z důvodu vleklého válečného konfliktu nepřehledná, dostupná data o výskytu infekčních nemocí nelze spolehlivě ověřit a jsou zatížená velkou podhlášeností. Nepříznivá epidemiologická situace je zejména v případě tuberkulózy a spalniček. Na základě údajů Světové zdravotnické organizace (WHO) má Ukrajina čtvrtou nejvyšší incidenci tuberkulózy v zemích evropského regionu WHO. V roce 2020 bylo na Ukrajině diagnostikováno více jak 17 tisíc nových případů. Vyšší incidenci lze očekávat zejména ve východní části země v Oděské oblasti, ale také v Chersonské a Kyjevské oblasti. Odhadovaná incidence tuberkulózy v roce 2019 na Ukrajině byla 77/100 tisíc obyvatel versus 5/100 tisíc obyvatel v ČR, včetně vysokého výskytu případů na léčbu multirezistentních forem tuberkulózy (4 490 případů versus 8) a koinfekce tuberkulózy a infekce virem HIV (5 800 případů versus 8). V letech 2017 – 2019 proběhla na Ukrajině rozsáhlá epidemie spalniček s více jak 100 tisíci hlášených případů a několika desítek úmrtí na spalničky. Případy spalniček byly také v minulosti opakovaně importovány do ČR právě z Ukrajiny. V letech 2004 – 2020 tvořily 50 % všech importovaných případů. V letech 2018 – 2019 byla zaznamenány epidemie spalniček u občanů Ukrajiny také v ČR. Na Ukrajině je více jak 16 x vyšší incidence infekce HIV než v ČR (37,5/100 tisíc obyvatel versus 2,3/100 tisíc obyvatel v roce 2020). Vyšší je také výskyt infekce virem hepatitidy typu B a C. Prevalence HBsAg v běžné populaci je 1,3 % versus 0,15 % v ČR (rok 2011) a prevalence anti-HCV v běžné ukrajinské populaci 12 % versus 0,6-0,8 % v ČR (populace ve věku 18 a více let). V roce 2021 byly hlášeny dva případy výskytu nákazy způsobené vakcinálním derivovaným virem poliomyelitidy typu 2 (CVDPV2). Na Ukrajině se k očkování proti poliomyelitidě používá jak inaktivovaná vakcína (IPV – první dvě dávka), tak živá atenuovaná vakcína (OPV- následné 4 dávky). Plošné očkování proti virové hepatitidě typu B bylo na Ukrajině zahájeno v roce 2002 s proočkovaností 92-98 % (v letech 2004-2007), která významně poklesla na 21-48 % (v letech 2010-2016). V porovnání s ČR je proočkovanost na Ukrajině nízká. V roce 2020 byla hlášena proočkovanost 81 % proti záškrtu, tetanu, černému kašli, 82 % proti spalničkám zarděnkám, příušnicím a 80 % (rok 2021) proti poliomyelitidě. Nicméně proočkovanost v některých oblastech Ukrajiny může být významně nižší, zejména v Ivanofrankivské, Zakarpatské, Lvovské, Záporožské, Chersonské, Oděské, Kyjevské, Charkovské a Rovenské oblasti.

Doporučení

Toto doporučení České vakcinologické společnosti ČLS JEP (ČVS) k očkování uprchlíků-děti, adolescentů a dospělých bude dále aktualizováno a doplněno v případě upřesnění situace a získání nových poznatků. Doporučení neposkytuje kompletní přehled k indikovaným vakcínám, které mohou být doporučeny např. na základě rizikových zdravotních faktorů.

Doporučujeme, aby děti, adolescenti a dospělí měli nárok na bezplatné očkování podle očkovacího kalendáře a doporučení platných v České republice, včetně nepovinných očkování hrazených z veřejného zdravotního pojištění pro jednotlivé věkové kategorie.

Doporučujeme kontrolu očkovacího průkazu dítěte při první zdravotní prohlídce po vstupu do České republiky. Pokud rodiče nebo jiný doprovod dítěte nedoloží dokumentaci o jeho očkování, bude k němu přistupováno jako k neočkovanému a očkování bude zahájeno během této první zdravotní prohlídky. V některých případech je možné na přechodnou dobu vycházet z anamnestických údajů rodičů / doprovodu a očkování odložit o maximálně 4 týdny (viz níže).

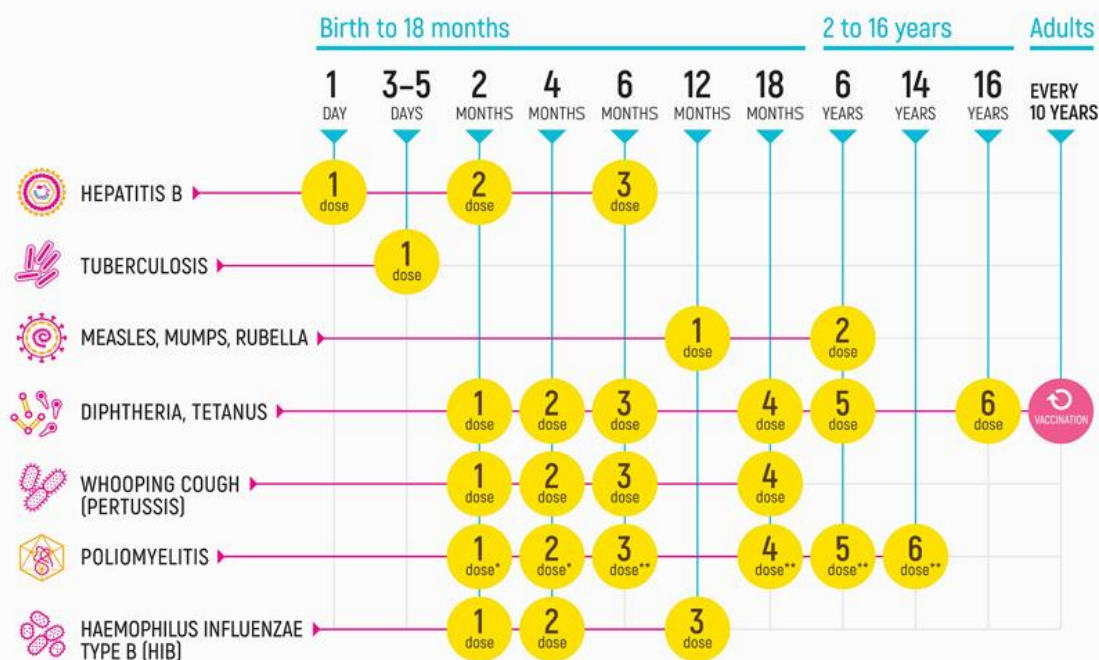
Pro snazší orientaci v očkovacím průkazu je uveden ukrajinský očkovací kalendář v azbuce a také v překladu do anglického jazyka:





NATIONAL VACCINATION SCHEDULE

This schedule is in effect
(approved by the Ministry of Health of Ukraine in 2018)



*Inactivated polio vaccine (IPV) | **Oral polio vaccine (OPV)

The use of combination vaccines reduces the number of injections and visits to the clinic

vaccination.com.ua | moz.gov.ua

Podle platného očkovacího kalendáře na Ukrajině mají být děti očkovány:

1. proti tuberkulóze jednou dávkou BCG vakcínou v novorozeneckém věku,
2. proti záškrtu, tetanu, černému kašli, poliomyelitidě a nálezům způsobených *Haemophilus influenzae* typ b vakcínami obsaženými v kombinovaných vakcínách a proti virové hepatitidě typu B,
3. proti spalničkám, zarděnkám, příušnicím MMR vakcínou ve 12 měsících a 6 letech.

Tato očkování jsou ze zákona na Ukrajině povinná.

U dětí, které mají dokumentované očkování, jsou všechny dávky považovány za platné a bude u nich pokračováno podle tzv. záchytných schémat s doplněním do schématu platného v České republice; tedy druhá dávka MMR a dávka Tdap budou podány v 5 letech (od dovršení pátého roku věku dítěte do dovršení šestého roku věku dítěte), další posilující dávka Tdap-IPV vakcín v 10 letech (od dovršení 10. do dovršení 11. roku dítěte).

U dětí, které dokumentaci nemají, bude podle záchytných schémat očkování zahájeno (viz příloha Záchytná schémata pro DTaP a Tdap kombinované vakcíny).

V případě, že rodiče či doprovod dítěte přesvědčivě anamnesticky doloží očkování dítěte, aniž by měl dostupnou dokumentaci, je možné očkování odložit o maximálně 4 týdny, během kterých by měla být dokumentace doložena. Jako dokumentace postačuje i kopie/scan/fotografie očkovacího průkazu dítěte.

Před zahájením očkování se neprovádí žádné laboratorní vyšetření a není potřeba ověřovat imunitní stav vyšetřováním protilátek.

Ve zdravotní dokumentaci dítěte bude proveden záznam o kontrole očkovacího průkazu a provedené vakcinaci. Dítěti bez dokumentace bude vystaven nový očkovací průkaz.

Pro očkování dětí jsou doporučeny tyto vakcíny:

BCG vakcína

Bude provedena kontrola očkovacího průkazu. Neočkované dítě ve věku více než 1 měsíc a méně než 1 rok bude odesláno k aplikaci BCG vakcíny. BCG vakcínu je možné podat současně s jakoukoli jinou očkovací látkou rutinně používanou v kojeneckém věku nebo v jakémkoli intervalu. Interval mezi BCG vakcínou a jinými parenterálními živými vakcínami (vakcína proti spalničkám, zarděnkám, příušnicím a proti varicele) musí být nejméně 28 dní.

Kombinace obsažené v tzv. hexavakcíně

Po kontrole očkovacího průkazu bude provedena vakcinace podle záchytného schématu uvedeného v příloze. V případech kdy nebude k dispozici údaj o provedeném očkování, je doporučeno aplikovat první dávku záchytného schématu a následně ověřit provedená očkování.

MMR vakcinace

Dítě ve věku 12 měsíců a více musí mít zdokumentovanou alespoň první dávku MMR vakcíny. Dítě ve věku 5 a více let musí mít zdokumentovány 2 dávky. Minimální interval mezi dávkami musí být 28 dnů. Vakcína může být podána současně nebo v jakémkoli intervalu od neživých očkovacích látek. Vakcína může být podána současně s jinými živými očkovacími látkami. Pokud není podána současně, musí být dodržen interval nejméně 28 dnů. V případech kdy nebude k dispozici údaj o provedeném očkování, je doporučeno aplikovat první dávku MMR vakcíny ve věku od 13. měsíce.

Pro očkování dospělých jsou doporučeny tyto vakcíny:

Předpokládá se, že převážná většina dospělých u sebe nebude mít dokumentaci o provedených očkování. Všichni dospělí budou očkováni 1 dávkou MMR vakcíny, 1 dávkou Tdap vakcíny (Adacel nebo Boostrix) nebo alternativně při její nedostupnosti Tdap-IPV (Boostrix-IPV, Adacel-polio). Všem dospělým bude doporučeno očkování proti chřipce a proti covidu-19 podle platných doporučení ČVS.

Další nepovinná očkování

Rotavirové vakcíny

Pro kojence bude rodičům nebo doprovodu doporučeno očkování proti rotavirovým nákazám podle platného doporučení České vakcinologické společnosti, které je dostupné zde: https://www.vakcinace.eu/data/files/doporuceni_rota_vakcinace_multioborove_2019.pdf Toto očkování není hrazeno z veřejného zdravotního pojištění a musí být hrazeno zájemcem o očkování.

Meningokokové vakcíny

Pro kojence, malé děti a adolescenty bude rodičům nebo doprovodu doporučeno očkování proti invazivním meningokokovým onemocněním podle platného doporučení České vakcinologické společnosti, které je dostupné zde:

https://www.vakcinace.eu/data/files/downloads/doporuceni_ockovani_imo_update_v2_finalrevize_26062020.pdf



Pneumokokové vakcíny

Pro všechny děti mladší 5 let věku bude rodičům nebo doprovodu doporučeno očkování proti pneumokokovým onemocněním. Dospělým ve věku 18-65 let s vybranými komorbiditami nebo jinými rizikovými faktory a všem dospělým ve věku více než 65 let bude doporučeno očkování proti pneumokokovým onemocněním podle platného doporučení České vakcinologické společnosti, které je dostupné zde:

https://www.vakcinace.eu/data/files/doporucenicvs_pneumo_10_11_21.pdf

Chřipka

Pro všechny děti starší než 6 měsíců a pro všechny dospělé bude doporučeno očkování proti chřipce podle platného doporučení České vakcinologické společnosti, které je dostupné zde:

https://www.vakcinace.eu/data/files/downloads/doporucenicvskockovaniprotichripce_10_06_2021.pdf?openfld=news-doporuceni

Covid-19

Pro všechny děti starší než 5 let věku a dospělé bude doporučeno očkování proti covidu-19 podle platného doporučení České vakcinologické společnosti, které je dostupné zde:

https://www.vakcinace.eu/data/files/downloads/doporucenicvskockovaniprotionemocnicovid-19final_schvalene_21_2_2022.pdf

HPV

Všem adolescentům a dospělým ve věku 13 -25 let bude doporučeno očkování proti infekcím vyvolaným lidskými papilomaviry.

Zdroje

1. Prymula R, Shaw J, Chlibek R, et al. Vaccination in newly arrived immigrants to the European Union. *Vaccine*. 2018 Aug 28;36(36):5385-5390. doi: 10.1016/j.vaccine.2017.05.079. Epub 2017 Jun 8. PMID: 28602605.
2. European Centre for Disease Prevention and Control, WHO Regional Office for Europe. Tuberculosis surveillance and monitoring in Europe 2021 – 2019 data. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 2021.
3. Public Health Center of MOH of Ukraine. Tuberculosis in Ukraine. Analytical and Statistical Reference Book. Kyiv, 2017. Available at: https://www.phc.org.ua/sites/default/files/uploads/files/PATH_booklet_003-4.pdf
4. US Citizenship and Immigration Services. Vaccination Requirements for Immigrants. Available at: <https://www.uscis.gov/policy-manual/volume-8-part-b-chapter-9> (staženo 3.3.2022)
5. Міністерство охорони здоров'я України. Календар профілактичних щеплень в Україні. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1159-11#Text> (staženo 3.3.2022)
6. Státní zdravotní ústav 2022 (interní komunikace).

Příloha

Záchytné schéma pro DTaP a Tdap kombinované vakcíny

Záchytné schéma nenahrazuje doporučené očkovací schéma. Měla by být vyvinuta maximální snaha dodržovat intervaly stanovené platným očkovacím kalendářem. Předchozí dávky musí být dokumentované. Do 7. narozenin se používají pro primovakcinaci DTaP kombinace, tedy hexavakcína. Za primovakcinované se považuje dítě, která dostalo nejméně 3 dávky DTaP kombinace (hexavakcíny), z nichž alespoň jedna byla podána ve věku >10 měsíců a mezi předposlední a poslední dávkou uplynul interval nejméně 4 měsíce. Od 7 let se používají pouze Tdap kombinace (tedy Tdap nebo Tdap-IPV). Používají se kombinované vakcíny, které umožní aplikovat dítěti co nejmenší počet dávek (tedy ve většině případů hexavakcína, pokud je indikována i HepB a/nebo IPV složka). Schéma vychází ze základního schématu 2+1. Aplikace jedné dávky navíc doplňující do schématu 3+1 není chybou. Mezi 3. a 4. dávkou musí uplynout interval nejméně 4 měsíce. Schéma musí obsahovat nejméně 3 dávky IPV a nejméně 1 z nich po 4 letech věku. Mezi předposlední a poslední dávkou musí být interval nejméně 6 měsíců. Schéma musí obsahovat nejméně 3 dávky HepB vakcíny.

Věk	Počet předchozích dávek	Podmínka	Počet chybějících dávek	Intervaly mezi dávkami	Následující dávka již standardního schématu		
					minimální interval od předchozí záchytné dávky	minimální věk	
4 až 10 měsíců	0		2	8 týdnů	6 měsíců	10 měsíců	
	1		1				
	2		0				
11 měsíců až 4 roky	0		3	8 týdnů; 6 měsíců		6 měsíců	5 let
	1		2	6 měsíců			
	2		1				
	3	0 dávek ve věku ≥ 10 měsíců 1 dávka ve věku ≥ 10 měsíců	1 0				
5 až 9 let	0		3	4 týdny; 6 měsíců	6 měsíců		10 let
	1	1. dávka v 1. roce 1. dávka po 1. roce	3 2				
	2	1. dávka v 1. roce 1. dávka po 1. roce	2 1	6 měsíců			
	3	1. dávka v 1. roce a/nebo poslední dávka dříve než ve 4 letech 1. dávka po 1. roce a poslední dávka ve 4 letech nebo později	1 0				
	4	alespoň 1 dávka ve věku 4 roky a více žádná dávka ve věku 4 roky a více	0 1				
10 let a více let	0		3	4 týdny; 6 měsíců	6 měsíců	10 let	
	1	v 1. roce po 1. roce	3 2				
	2	1. dávka v 1. roce 1. dávka po 1. roce	2 1	6 měsíců			
	3	1. dávka v 1. roce a/nebo poslední dávka dříve než v 10 letech 1. dávka po 1. roce a alespoň 1 dávka ve věku 10 let a více	1 0				
	4	žádná dávka ve věku 10 let a více alespoň 1 dávka ve věku 10 let a více	1 0				
	5	žádná dávka ve věku 10 let a více alespoň 1 dávka ve věku 10 let a více	1 0				